

Islamofobija: realna opasnost ili rezultat neupućenosti?

(*Islamofobija – pojam, pojava, odgovor*, priredili: Ahmet Alibašić i Muhamed Jusić, izdavači: El-Kalem i CNS, Sarajevo, 1435/2014. godina)

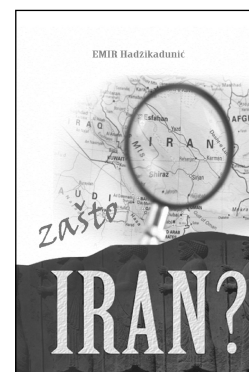
Jedna od tema koja u savremenim teorijskim raspravama zauzima veoma bitnu poziciju, te se i našim prostorima nameće u mjeri da bude problematizirana, jeste islamofobija. To je pitanje koje se ističe zbog svoje obuhvatnosti, na način da se bavi približno četvrtinom svjetske populacije, ali i zbog mnoštva pristupa samoj temi: naučnog, političkog, medijskog, općenito društvenog.

Knjiga pod nazivom *Islamofobija* čiji su priređivači Ahmet Alibašić i Muhamed Jusić predstavlja veoma značajan doprinos objektivnom i znanstvenom proučavanju fenomena islamofobije u svijetu. Ona predstavlja zbirku tekstova tematski podijeljenih u tri cjeline. Prva cjelina se bavi samim pojmom islamofobije – kroz deset tekstova nude se mnogobrojni uvidi u sadržaj pojma islamofobija, te se otvaraju pitanja o porijeklu izraza, kao i o raznovrsnim definicijama termina. Autori ovih tekstova ističu kako se upotreba termina islamofobija često koristi nedosljedno, što otkriva teškoće u njenom definiranju. Da li je ona termin koji se definiše pozitivno ili negativno, ili je kombinacija i jednog i drugog, odnosno, da li je ona strah od Drugog koji je nepoznat Zapadu ili strah od Realnog koji je stvarna prijetnja zapadnom svijetu? U definiranju pojma obraća se pažnja na još nekoliko srodnih

termina koji sa islamofobijom dijele neke zajedničke osobine, ali se istovremeno i razlikuju od nje, kao što su rasizam i orijentalizam. Također se razmatra pitanje antisemitizma, te na koji to način muslimani u Evropi postaju novi Jevreji. Drugi dio knjige (i ujedno najobimniji) obuhvata dvadeset i šest tekstova. On tretira pojavu islamofobije, njene raznolike forme i oblike, uzroke njenog nastanka, kao i posljedice njenog djelovanja na društva i pojedince. U radovima autora se navodi kako postoje dva suprotna identiteta – zapadnjački i muslimanski – koji se hrane jedan drugim kroz međusobno dijaboliziranje. Iz tog odnosa nastaju islamofobija i antiamerikanizam. Nekada se uzroci straha i mržnje prema muslimanima mogu naći u zapadnom svijetu – kao posljedica retorike vanjske politike SAD-a, medijskog djelovanja popularnih medija i različitih kreatora javnog mnijenja. U jednom od tekstova problematizira se slučaj Andersa Behringa Breivika, norveškog teroriste i njegovih stavova koje je u svome manifestu iznio – mnogo prostora u njemu posvećeno je balkanskim temama: Radovanu Karadžiću, etničkom čišćenju nad Bošnjacima, kosovskoj nezavisnosti i sl. Lik Breivika se uzima kao paradigma stanja svijesti zapadnog čovjeka – autor ovog teksta smatra da teroristička djela Breivika jesu iznimka, ali njegove ideje i mišljenja nisu. U drugim radovima se ističe kako Evropa i Zapad ulaze u jednu moralnu krizu u kojoj zbog selektivne diskriminacije/selekcije – putem uskraćivanja demokratskih prava i sloboda koje je posljedica islamofobije: primjeri za to su zabrana gradnje munara i nošenja marame – mogu izgubiti etički kredibilitet, što bi ih automatski isključilo iz diskusije o ovom problemu, te diskvalificiralo kao neiskrene u odnosu prema muslimanima. U trećem (i posljednjem) dijelu knjige sabrani su tekstovi (njih trinaest) koji predstavljaju mogući odgovor i eventualno rješenje za problem islamofobije, koja predstavlja postojanje predrasuda prema muslimanima koje

uzrokuju strah i mržnju prema njima. Potrebno je da Zapad dekonstruira vlastitu veliku priču o superiornosti jer je ona gorući problem koji koči bilo kakav dijalog i razumijevanje, da bi se napustila praksa tzv. interaktivnog monologa u kojem razgovarajući s drugim, mi *de facto* razgovaramo sami sa sobom, čime odbacujemo ono što je drugačije, a što bi nas eventualno moglo obogatiti, ako to uzmeemo u obzir. Kako jedan autor ističe kada razmatra nesporazume između jevreja, kršćana i muslimana: u pitanju je sukob rođaka, jer smo svi Ibrahimovi potomci. Rješenje je u povratku zajedničkim vrijednostima mira, međusobnog upoznavanja i uvažavanja. To što smo zaboravili kako to izgleda ne znači i da je neostvarivo.

Husein Ajkunić

Zašto Iran?

(*Zašto Iran?*, Emir Hadžikadunić; izdavači: Dobra knjiga i CNS, Sarajevo, 2013.)

Unepreglednom moru medijskih predodžbi moguće je zadesiti se na pučini za vrijeme velike bure i nemati pri sebi ništa od spasilackog pribora. Pažnju cjelokupne svjetske javnosti posljednjih nekoliko desetljeća okupiraju mnoga pitanja. Jedno od "gorućih pitanja" zasigurno je i pitanje Irana i iranskih međunarodnih odnosa nakon Islamske revolucije iz 1979. godine. Iran, predmet mnogih kontroverzi, pogrešnih i negativnih tumačenja, zasigurno je bio veliki izazov autoru i svim autorima koji o njemu pišu. "Pisati o Iranu